

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVII.

V Ljubljani, v torek, dne 22. maja 1934.

Štev. 57.

Bodoča trgovina z Nemčijo

Katere glavne pridobitve nam je prinesla trgovinska pogodba z Nemčijo, je že navedel v svoji izjavi o pogodbi trgovinski minister dr. Demetrovič. Glavni uspehi je v tem, da je pogodba zgrajena iz spoznanja, da morejo agrarni narodi kupovati industrijske izdelke le, če morejo prodati svoje agrarne proizvode. Njih nakupna moč industrijskih izdelkov je v direktni odvisnosti od cen njih agrarnih izdelkov. Ta misel je osnova nove pogodbe in v skladu z njo je nam priznala Nemčija povišane uvozne kontingente za naše agrarne proizvode in tudi po višjih cenah. S tem je dana možnost, da se naša trgovina z Nemčijo zelo popravi in tudi več ko podvoji. Naš izvoz v Nemčijo, ki je znašal lani 470 milijonov dinarjev, bi se mogel povišati tudi na več ko eno milijardo, kar je približno ena tretjina vsega našega lanskega izvoza.

To nikakor ni optimistično naziranje, kajti čeprav nismo dosegli stodontnega uresničenja naših želj, pa so vendar doseženi zelo znatni uspehi. Tako nam je zagotovljen odkup 1.100 vagonov suhih in svežih češpelj po višjih cenah, da dobimo za to količino češpelj približno 30 milijonov Din več, kakor bi dobili za isto količino po običajnih cenah. Zagotovljen nam je nadalje odkup 100 vagonov pekmeza in tudi ta po zboljšanih cenah. Podobne ugodnosti so nam zagotovljene tudi za drugo sadje.

Zagotovljen nam je nadalje izvoz po 5000 vagonov pšenice in koruze, in sicer nam je priznana za pšenico za 54 Din pri 100 kg boljša cena, pri koruzi pa za 24 Din, kar bo povečalo naš izkupiček pri pšenici za 26, pri koruzi pa za 12 do 13 milijonov Din več.

Priznan nam je nadalje uvoz 300 vagonov jajc, ki se bodo odkupila po višji ceni, kar bo nam prineslo zopet za 30 milijonov večji izkupiček. Enake ugodnosti so nam priznane tudi za perutnino in konje ter za drugo živino in živalske proizvode.

Monopolska uprava bo mogla prodati v Nemčiji 500 vagonov tobaka, in sicer po ceni, ki bo pri toni za 20 mark višja od običajne.

Strokovnjaki sodijo, da nam bodo vse te ugodnosti dale za 140 do 150 milijonov višji izkupiček, kakor pa bi ga za isto količino dobili danes. Pri milijardnem izvozu pomeni to zboljšanje cen za več ko 13 odstotkov.

Kakor je že povedal minister dr. Demetrovič se bo vsa zunanja trgovina vršila na podlagi posebnih dogovorov med nemškimi kupci na eni ter Prizadom ter uradom za kontrolo živinskega izvoza na drugi strani. Minister Demetrovič je sicer k tej izjavi dodal, da pri tem ne bo izključena udeležba trgovcev in proizvajalcev. Ta določba je edina temna točka pogodbe in zato se je v gospodarskih krogih že pojavila zahteva, da se Prizad čisto eliminira iz te trgovine. Ta zahteva je le prenaravna, kajti še iz časov žitnega režima je ostal spomin na »Prizad« tako malo razveseljiv, da se pač vsakdo boji ponovitve nekdanjih slabih izkušenj. Zato je treba nujno priporočati, da se vloga Prizada in kontrolnega urada reducira na minimum, v glavnem pa vse prepusti zasebnim izvoznikom. Kajti še vedno se je izkazalo, da so ti mnogo bolj poskrbeli za izvoz pridelkov in živine, ko vse še tako privilegirane ustanove. Če kje, potem je v riskantni izvozni trgovini vsak birokratizem nevaren in zato naj se ne določa privilegiranim ustanovam posel, ki ga morejo zasebna podjetja izvršiti sama in tudi brez posebnih privilegijev.

Kakor je omenjeno, je nova trgovinska pogodba z Nemčijo sklenjena na temelju, da

treba agrarnim državam omogočiti večji izvoz in po ugodnih cenah, da bo njih večji izkupiček dovoljeval tudi večji nakup industrijskih izdelkov.

Toda pri tem se moramo zavedati, da nam ne more pomagati prav nobena pogodba, če ne bo naš izvoz kvalitativno popolnoma ustrežal zahtevam kupcev. V pogodbi z Nemčijo se tudi izrečno govori o tem, da treba naše kmetijstvo po načrtu prilagoditi zahtevam nemškega trga. Ta zahteva je povsem umljiva, ker je jasno, da Nemci, ki slove po dobri kakovosti svojih izdelkov, nikakor ne bodo kupovali pridelkov, ki niso kvalitetni. Zato je

nujno, da se za dobro kvaliteto našega izvoznega blaga čim bolj pobrigamo.

In zato je prišel čas, da z dobro stanovsko-gospodarsko politiko dvignemo proizvodnjo vsakega stanu in da izvažamo le prvovrstno blago. Bolj ko od trgovinske pogodbe z Nemčijo same, je od kakovosti naše proizvodnje odvisen obseg naše trgovine z Nemčijo, pa tudi z vsemi drugimi državami. In zato naj bi šla v to smer tudi naša prizadevanja.

Ne samo za 2 leti, za kolikor je sklenjena trgovinska pogodba z Nemčijo, temveč za vedno si moramo zagotoviti dober odjem na nemškem trgu.

Državni preobrat na Bolgarskem

Kralj Boris razpustil sobranje in imenoval novo vladu — Nova vladu za dobre stike s sosedi, za vzpostavitev odnošajev z Rusijo in proti makedonstvujušim — Popoln mir na Bolgarskem

V noči od petka na soboto so bili narokati poklicani vsi bolgarski oficirji v vojašnice, nakar je vojaštvo v polni opremi zasedlo vse glavne ulice, vse urade ter obkloplilo vso Sofijo. Nihče ni smel iz hiše in do opoldne je bila vsa Sofija zasedena po vojaštvu in policiji. Med tem so se po vsej Sofiji vršile številne hišne preiskave in je bilo na stotine ljudi aretiranih, med njimi tudi več politikov, za katere se je mislilo, da bi mogli biti nasprotni novi vladi.

Sofijska javnost v začetku sploh ni vedela, za kaj gre in celo bivši ministri so bili čisto neinformirani o novih dogodkih. Ko je zahteval Mušanov telefonsko zvezo z vojnim ministrom, mu je dežurni oficir na pošti to zahtevo odbil in ko je svojo zahtevo ponovil, da hoče govoriti kot ministrijski predsednik, je dobil odgovor, da ni več ministrijski predsednik. Prav tako je bil presenečen novi minister Zaharijev, ki je mislil, ko so ga privedli na policijo, kjer je namreč zborovala nova vladu, da to aretirani, a so mu povedali, da je postal minister.

Že v zgodnjih jutranjih urah je zvedela Sofija, da je izvršil kralj Boris s pomočjo vojske državni preobrat in imenoval novo diktatorsko vladu.

Nova vladu

BTA sporoča oficijalno:

Danes, dne 19. maja ob 10. dopoldne je Nj. Vel. kralj Boris podpisal ukaz, s katerim razrešuje vladu Nikole Mušanova, ki je začasno vodila državne posle še po svoji demisiiji.

Nato je kralj podpisal drugi ukaz. Z njim je imenoval za predsednika ministrskega sveta in za zastopnika zunanjega ministra Kimona Georgijeva, bivšega prometnega ministra.

S tretjim ukazom je kralj imenoval tele člane nove vlade:

minister notranjih poslov in zastopnik pravosodnega ministra: Peter Midilev, general v pokoju in predsednik Udruženja rezervnih oficirjev;

finančni minister: Peter Todorov, bivši minister;

minister vojske: general Peter Zlatev; prosvetni minister: Janaki Milov, bivši minister;

minister trgovine in zastopnik kmetijskega ministra: Bojadžijev, bivši guverner bolgarske narodne banke;

minister za gradnje in zastopnik železniškega ministra: Nikola Zaharijev. Vest o novi vladi je sprejela bolgarska javnost mirno in večinoma z zadovoljenjem.

Kmalu nato je podpisal kralj novi ukaz, s katerim se razpušča sobranje. Nadalje je podpisal kralj ukaz, po katerem se za dve leti prepovedujejo vse politične stranke. Z novim ukazom se je nadalje izvedla nova upravna razdelitev Bolgarske. Število upravnih okrožij se

je znižalo od 16 na 7 oblasti, ki so podobne našim banovinam. Število občin pa se je znižalo od 3800 na 1000.

Delovni program nove vlade

Kot glavne točke programa nove vlade se nato navajajo te:

1. Upravna preureditev države z združitvijo posameznih ministrstev in z zmanjšanjem števila okrajev, občin in državnih ustanov.

2. Imenovanje trajnih občinskih uprav z občinskimi načelniki, ki jih postavi vladu.

3. Stabilnost državnega uradništva.

4. Okrepitev državne avtoritete in kredita z uravnoteženjem državnega proračuna in z novimi finančnimi viri.

5. Olajšanje kreditnih pogojev, zlasti za kmetovalce in obrtnike.

6. Kulturni dvig podeželja.

7. Ureditev industrijske proizvodnje v skladu s potrebami države in s tem, da se cene teh proizvodov znižajo.

8. Nova tržišča za bolgarske pridelke.

9. Borba proti brezposelnosti, preskrba dela in strogo izvajanje socialnega zakonodajstva.

10. Temeljita preureditev šolstva.

11. Reforma sodstva, tako da postane ekspeditivnejše in pristopnejše prebivalstvu.

12. Vzpostavitev avtoritete državne oblasti na vsem državnem področju.

13. Dobri odnošaji z vsemi državami, v prvi vrsti s sosedi.

14. Vzpostavitev odnošajev s Sovjetsko Rusijo.

Vladu pravi na kraju tega proglasa: Nova vladu, ki prihaja v imenu notranjega miru in zaradi združitve vseh narodnih sil, računa s podporo vsega bolgarskega naroda.

Zakaj je prišlo do preobrata?

Po devetojunjskem preobratu in umoru Stambolijskega v l. 1923. je vladal Demokratičeski zgovor pod vodstvom Cankova. Njegove okrutne metode in njegova nasilnost pa so privedla do številnih razdorov v vladnem bloku in vladu Cankova je padla. Prišla je nato vladu Ljapčeva, ki je bila bolj popustljiva, ki pa vseeno ni mogla dobiti v narodu trdnih tal. Opozicija proti vladi je naraščala stalno in na volitvah l. 1931. je prišlo do odločitve, ko je bil ustvarjen Narodni blok, ki je na volitvah tudi sijajno zmagal. V tem Narodnem bloku so bili zemljedelci s svojimi 72 poslanci najmočnejši, a vodstvo bloka je pripadlo demokratom, ki so imeli le 40 mandatov. Narodni blok je bil notranje čisto neenoten in zato je bila vladu Narodnega bloka v stalni nevarnosti, da pade, zlasti, ker se ni niti ena zahteva zemljedelcev izpolnila. Vsled tega se je število opozicijskih zemljedelcev vedno večalo, nastali pa so tudi razkoli v meščanskem krilu Narodnega bloka, ki so končno privedli do

demisije prometnega ministra Kosturkova.

Pozicija vladne stranke je stalno slabela in zlasti tudi vsled vedno bolj energične protivladne akcije, ki jo je vodil prof. Cankov. Ta je zbiral okoli sebe vse skrajne desničarske elemente in pripravljaval vladu fašistov. Ob priliki zadnje krize vlade Mušanova je zavzel Cankov absolutno nepomirljivo stališče, odklonil vsako pogajanje z vladu ter zahteval vso oblast za sebe in svojo stranko. Na binkoštno nedeljo naj bi padla odločitev, ko je organiziral Cankov pohod na Sofijo. 30 do 50 tisoč fašistov naj bi ta dan prišlo v Sofijo in se polastilo oblasti. Od komunistov pa do zemljelcev in vseh nasprotnikov fašistov se je pripravljaval proti temu fašističnemu pohodu odločen odpor in skilcanih je bilo nebroj protestnih shodov. Jasno je bilo, da mora priti pri tako napeti situaciji do prelitja krvi in odkrite državljanske vojne.

Tu je posegel v dogodke kralj Boris in s pomočjo vojske prehitel fašiste, izvršil državni udar in vzpostavil diktatorsko vladu, ki naj brez ozira na vse strankarske interese izvede glavne naloge, ki čakajo bolgarsko vladu.

Kdo so novi ljudje?

Novi ministrijski predsednik Kimon Georgijev je bil med voditelji devetojunjskega preobrata in tudi član Cankove vlade. Prišel pa je kmalu z njim v nasprotje v skoraj vseh vprašanjih ter izstopil iz vlade. Pridružil se je nato skupini intelektualcev, ki je odločno nastopala proti strankarstvu in skušala doseči sodelovanje vsega naroda. Ta skupina je izdajala v začetku svoj list »Luč«, pozneje pa »Zveno«, po katerem je dobila tudi svoje ime. Med ustanovitelji »Zvena« je bil tudi Dimo Kasazov, sedanji predsednik bolgarsko-jugoslovanskega društva v Sofiji.

Georgijev je prišel tudi v oster konflikt z makedonstvujušimi in zlasti njih voditeljem Vanče Mihajlovom ter so njemu, ko tudi Petru Todorovu (sedanjemu finančnemu ministru), grozili s smrtjo.

Georgijev velja kot mož absolutno čistih rok ter uživa tudi zato velik ugled v vsej Bolgarski.

Peter Todorov je bil že večkrat finančni minister ter velja kot eden najboljših sposobnih bolgarskih finančnikov. Je odločen nasprotnik germanofilske politike ter je v ta namen izdal tudi knjigo, v kateri je ostro nastopil proti politiki Ferdinanda.

Notranji minister general Midilev je predsednik Zveze rezervnih oficirjev; politično se ni doslej udeleževal, a velja kot pristaša bolgarsko-jugoslovanskega zblizanja.

Tudi ministri Molov, Zlatev in Bojadžijev veljajo na Bolgarskem kot odlični strokovnjaki.

Posebno važna je v vladi prisotnost Zaharijeva, ki je bil v ostrem nasprotju z vladnimi zemljedelci Bičeva. Očividno se hoče z Zaharijevim pred javnostjo povdariti, da nova vladu nikakor ne bo proti zemljedelnem in pristašem pok. Stambolijskega.

Za kurz nove vlade je pač najbolj značilno to, da so bili makedonstvujušci v velikem številu aretirani in da hoče nova vladu zlomiti silo makedonstvujuših, ki so bili že država v državi.

Deficit češkoslovaških državnih gozdov

Državna gozdna podjetja na Češkoslovaškem so zaključila poslovno leto 1933 z deficitom 36-6 (l. 1932 56-4) milijonov deficiita. Po proračunu bi morala imeti podjetja za 2 milijona Kč več dohodkov ko izdatkov. Po proračunu za leto 1934 pa celo 20 milijonov Kč suficita.

Višek skopljanskih dni

Veličasten potek slavnostnega zborovanja

Dejstvo ustanovitve enotne organizacije za vse jugoslovansko trgovstvo je tako ogromne važnosti ne samo za napredek in uveljavljanje trgovstva v javnosti, temveč tudi za vse jugoslovansko gospodarstvo, da bi zanemarili svojo dolžnost kot trgovsko glasilo, če ne bi temu velikemu dogodku posvečali one pažnje, ki jo je prvi kongres združenega jugoslovanskega trgovstva v polni meri zaslužil. V sled pomankanja prostora nam žal ni bilo mogoče, da bi že v prvih dveh številkah objavili vsa poročila o tem pomembnem dogodku, temveč smo morali poročila raztegniti na več števil in tako šele danes objavljamo podrobno poročilo o poteku slavnostnega zborovanja. A še to poročilo smo morali skrajšati na minimum.

Nabito polna je bila velika dvorana reprezentativnega Oficirskega, ko je ob splošnem aplavzu otvoril prvi kongres jugoslovanskega trgovstva predsednik beograjskega saveza **Nedeljko Šavić**. Konstatira, da so na kongresu zastopane vse zveze trgovskih združenj Jugoslavije in nato pozdravi vse zborovalce, zlasti pa: zastopnika notranjega in trgovskega ministra pomočnika **bana Krasojevića**, komandanta tretje armije arm. generala **Milana Nedića**, predsednika občine **Mihajlovića**, predsednika Narodne Odbrane **Ilijo Trifunovića-Birčanina**, zastopnika mitropolita arhiepiskopa **Pešića**, zastopnika trgovskega ministrstva načelnika **dr. Krpana**, zastopnika finančnega ministrstva direktorja **Došena**, načelnika **Cerničkića**, zastopnika beograjske trgovinske zbornice **Petkovića**, predsednika skopljanske zbornice **Hadži-Dragi Patrnogića**, senatorja **Hadži Ristića** in poslanca **Bukvića** in **Smiljanica**.

Na predlog predsednika **Šavića** in po predhodnem sporazumu je bilo izvoljeno naslednje predsedstvo kongresa: za predsednika prvega dela kongresa predsednik skopljanskega združenja **Vojn Varošević**, za predsednika drugega dela predsednik **Jos. J. Kavčič**, za podpredsednike pa: **Ivan Prpić** iz Zagreba, **Bernard Krešić** iz Osjeka, **Vlada Čorović** iz Sarajeva, **Sava Nišević** iz Novega Sada, **dr. Uroš Kraljević** iz Splita in **Nedeljko Šavić** iz Beograda. Nato je bilo izvoljenih še 9 tajnikov, med njimi za ljubljansko Zvezo trgovskih združenj **I. Kaiser**.

Predsedstvo je nato prevzel **Vojn Varošević**, ki je pozdravil vse oficijalne zastopnike, nato pa imel daljši načelni govor, v katerem je med drugim dejal:

Globoko prežeti z nacionalno mislijo so trgovci vedno bili v našem narodu nosilci narodne misli. Zato so vedno skušali svoje interese podrediti skupnim narodnim in državnim interesom. Za časa prve vstaje, pred 130 leti, so bili med voditelje naroda trgovci. Pa tudi pozneje v osvobodilnih vojnah so trgovci vedno izpolnili svojo dolžnost do domovine. Prav tako pa tudi v dobi mira, ko so se trgovci zlasti prizadevali, da se razvija tudi gospodarska politika države v pravo smer. Zato želimo tudi danes, da se naše stremljenje pravilno oceni. Vsi trpimo, vsi imamo težke skrbi, da se vzdržimo, a vemo, da se razbiti v mala združenja ne bi mogli vzdržati, temveč le združeni v veliko in močno organizacijo. Zavedamo pa se tudi važnosti našega stanu za vso državo in vemo, da bi bilo zlo za državo, če bi propadel naš stan. Zato je pred vsemi našimi osebnimi interesi in pred vsemi posameznimi gospodarskimi vprašanji ozir na splošno težko gospodarsko stanje v državi in zato velja naša glavna skrb dvigu narodnega gospodarstva. Ne nastopamo proti nobenemu stanu in smo proti vsaki cepitvi narodnih sil. Pač pa hočemo, da se gre po novih poteh, da bo mogla Jugoslavija gospodarsko napredovati. Vemo, da je naša rešitev le v močni in nedeljivi Jugoslaviji. V ta namen je potrebno, da se organiziramo, da se gospodarsko krepiamo, da bo Jugoslavija močna in da bo mogla dati vsemu prebivalstvu blagostanje. Interes države in naroda je nad vsemi drugimi interesi in v tem duhu se bo vršil tudi naš kongres. V imenu mestne organizacije trgovcev želimo kongresu uspešno delo.

Nato je prebral pozdravno brzojavko kralju, ki jo je kongres z navdušenjem sprejel.

Pozdravi gostov

Pomočnik bana **Krasojević**. Notranji in trgovski minister sta zadržana, da oseb-

no prisostvujeta kongresu in zato sta me pooblastila, da ju tu zastopam. Izpolnjujoč njihovo pooblastilo vam čestitam k vašemu delu in želim, da obrodi najboljši uspeh tako za vse naše narodno gospodarstvo, ko še posebej za trgovstvo, ki je tako zelo prizadeto od gospodarske krize.

Predsednik skopljanske občine inž. Mihajlović: Z vašim sklepom, da bo vaš kongres v carskem Skoplju, ste izkazali veliko čast našemu mestu. Iskreno želim, da bo imelo vaše zborovanje popoln uspeh. Dosedaj je v našem življenju ime trgovca pomenilo navadno dobro situiranega človeka. Zelo težko morajo biti razmere za našo trgovino, kadar celo trgovci tožijo, da jim gre slabo. Prepričan sem, da se je pa vendar mogoče premagati sedanje težkoče, če nam je interes celote nad vsakim drugim in če ostanemo vztrajni v delu in ohranimo vero v boljšo bodočnost.

Predsednik Narodne Odbrane Ilija Trifunović-Birčanin: Narodna odbrana, narodna organizacija zasebne iniciative, budno opazuje vsako delo, da pohvali, kar je hvale vredno in graja, kar zasluži grajo. Vaše intenzivno delo, gospodje trgovci, za utrditev gospodarske sile našega naroda, je vzbudilo pozornost Narodne Odbrane, ki ve, da se sila države ne meri samo po številu bajonetov, temveč tudi po njeni gospodarski moči. Zato me je poslala Narodna Odbrana v vašo elitno sredino, da vam sporočim njene pozdrave. Izvršujoč to prijetno dolžnost, dovolite, da naglasim nekatere stvari.

Svoji k svojim! To je ono spasonosno geslo, s katerim je nastopila N. O. že pred vojno in ki nas mora tudi danes privedi k gospodarski osamosvojitvi. To geslo naj tudi združi vse konstruktivne sile naroda in zato je bila glavna težnja N. O. po vojni, da se združijo vse pozitivne sile naroda. Pojavili pa so se ljudje, ki so se znali med vojno skriti, da so ohranili svoje živce in svoje življenje in ti ljudje so vplivali škodljivo na narod in ga politično demoralizirali, da je narod zašel na stranjska pota. Vrh tega pa so se zastopniki velikega tujega kapitala delali na to, da se ne bi moglo razviti naše gospodarstvo.

Zdravi elementi v narodu so se začeli temu škodljivemu razvoju upirati in vaš kongres je najboljši dokaz, da so zdravi elementi na pohodu. Narodna Odbrana zato brez rezerve pozdravlja vaše delo, ker ve, da se vam ne more imputirati stanovski egoizem in ker je prepričana, da ni vaša namera, da bi v boju za svoje pravice hoteli škodovati kateremukoli drugemu stanu. Zlasti pa je treba z ogorčenjem odbiti kleveto, kakor da bi bili vi proti kmetu, ki je vendar vaš najboljši odjemalec. To morejo trditi samo politikanti, ki žive od plemenskih, verskih in stanovskih nasprotstev. Visoka zavest in v dragih žrtvah kupljena izkušnja naj vam bosta ščit, ob katerem se odbijejo vsi ti napadi.

Tu v carskem Skoplju, tu, kjer je spomin na Kosovo in Bregalnico posebno živ, naj ustvari vaš kongres nove konstruktivne vidike za gospodarski napredek Jugoslavije. (Viharno odobravanje.)

Zastopnik združenja rezervnih oficirjev in ratnikov **dr. Pavlović**: Pozdravlja kongres trgovcev kot kongres onih pozitivnih delavcev, ki so si za vedno priborili v zgodovini Jugoslavije častno mesto. Doprinese veliko delo za gospodarsko dograditev Jugoslavije in znajte, da vas pri tem delu vedno podpira ves naš savez.

Predsednik skopljanske občine Hadži-Dragi Patrnogić: Pozdravlja kongres in se zahvaljuje trgovcem, da so izbrali Skoplje za kraj svojega kongresa, ker je s tem ustanovitev vsedržavne organizacije jugoslovanskega trgovstva za vedno zvezana z imenom Skoplja.

Pozdravni govori so bili s tem končani in začeli so se referati.

Kot prvi je referiral **Milan Godjevac** iz Valjeva, ki je v svojem referatu naglasil zasluge trgovstva v osvobodilnih vojnah. Kljub vsem tem zaslugam trgovcev pa se sedaj izdajajo zakoni, kakor da naj bodo maščevanje proti trgovcem.

Tajnik združenja trgovcev v Skoplju **Milivoj Gavrilović** je nato podal velik referat

o gospodarskem stanju Južne Srbije

Zlasti se je dotaknil dveh najvažnejših vprašanj za Južno Srbijo. Predvsem je važno tobačno vprašanje. Južna Srbija pride-

luje najboljši tobak in nekoč ga je proizvajala tudi v milijonskih količinah. Z osvojenjem pa je prenehala svobodna proizvodnja tobaka in to v deželi, ki je bila tobačna zemlja. Če bi bilo mogoče nadomestiti kulturo tobaka z drugo kulturo, se Južnosrbijanci ne bi pritoževali, toda to je nemogoče in bi bilo tudi napačno, ker tu uspeva tobak tako izvrstne kakovosti, da more konkurirati z vsakim drugim. Proizvodnja tobaka je preje znašala 25 milijonov sadik, danes znaša le še od 2 do 10 milijonov in je torej zmanjšana za 65%. Kdor pozna zakon o gojitvi tobaka, ve, da je gojitev tobaka itak težka tlaka. A da se vrhu tega še omejuje tobačna kultura, je tem bolj napačno. Južna Srbija zahteva zato, da je gojitev tobaka za izvoz prosta in neomejena in da je prost tudi izvoz tobaka. In če bo izvoz prost, potem bo Južna Srbija tudi našla trg za ta tobak. Naj se ne govori, da treba omejiti tobačno kulturo, ker je tobačni trg prenatrpan. Tudi žitni trg je z žitom prenatrpan, pa nikomur ne pade v glavo, da bi zapovedal omejitev žitne ploskve. In vendar je dokazano, da se proizvodnja žita splača le v gospodarsko bolj naprednih državah, kakor je Amerika in Kanada, dočim se kultura tobaka splača v gospodarsko slabejših deželah. Zopet dokaz, da je zahteva Južne Srbije za povečanje tobačne kulture utemeljena.

Druga zahteva Južne Srbije je, da se prekliče naš podpis na ženevski konvenciji glede gojitve opija. Opij je dal Južni Srbiji največji zaslužek. Zaradi kadilcev opija v Indokini in drugih azijskih krajih je naša država iz neverjetne sentimentalnosti podpisala ženevsko konvencijo, ki je imela takoj to posledico, da je padla cena opija na najnižjo točko, da pa je za 300% narasla cena vseh derivatov, ki jih izdelujejo fabrike. Zaradi tujih fabrikatov je bil uničen naš domači proizvajalec opija. Ženevsko konvencijo je treba zato odpovedati!

Je še cela vrsta drugih vprašanj, ki so največje važnosti za Južno Srbijo, vendar bi se dotaknil samo še enega, to je vprašanja trgov. V prvem času po vojni je bila Grčija zelo dober odjemalec, toda kasneje je postal za nas grški trg vedno manj bogat. Bila je napaka, da se niso pravočasno iskali novi trgi in da se ni naša proizvodnja pravočasno preorientirala. Kultura žitaric je postala nerentabilna in bi jo bilo zato zamenjati s kulturo oljnatih rastlin, za uvoz katerih izdamo letno na desetine milijonov. Prosi kongres, da podpira Južno Srbijo v njenem stremljenju, da se njeno gospodarstvo zopet dvigne.

(Konec prihodnjič.)

Jugoslovanska kino-statistika

Državna filmska centrala je objavila statistiko o uvoženih in doma izdelanih filmih ter o številu kinogledališč v Jugoslaviji.

V vsem je bilo lani registriranih 727 filmov v dolžini 690.047 m, od teh je bilo 537 tujih in 190 domačih. Največ tujih filmov je bilo ameriških (301) in nemških (184). Filme je posojalo 17 družb, od katerih je bilo 13 v Zagrebu, 4 v Beogradu, v Ljubljani pa nobena. Vseh domačih filmov, pri čemer so šteti tudi najmanjši, je bilo 190 s 36.238 m dolžine. Velik del teh filmov je bil reklamni. Produkcija domačih filmov tehnično še ni na višku, dasi se je znatno zboljšala. Vseh kino-gledališč je bilo v vsej Jugoslaviji 319, od katerih je bilo opremljenih z zvočno aparaturo 174. V vseh kinematografih je bilo prostora za 89.951 gledalcev. V Dunavski banovini je bilo 110 kinematografov, v Savski 62, v Dravski 46, v Drinski 17, v Primorski 17, v Moravski 16, v Vardarski 14, v Vrbaski 12 in v Zetski banovini 9 kinematografov. V Dravski banovini je kinematografov z zvočno aparaturo 29.

Statistika žal ne pove, koliko je šlo denarja za tuje filme iz države in koliko se je prejelo denarja za domače filme. Gospodarska plat filma je ostala čisto nepojasnjena.

Proizvodnja sladkorja v Rusiji

Letošnja proizvodnja sladkorja v Rusiji se ceni na 1.580.000 ton, dočim je znašala lani samo 1.220.000 ton. V zadnjih letih se je število sladkornih tvornic zelo pomnožilo in samo v tem letu začno obratovati štiri nove sladkorne tvornice. Tekom druge petletke nameravajo sovjeti zgraditi 30 novih sladkornih tvornic. Leta 1937 mora sladkorna proizvodnja doseči 2-7 milijonov ton, kakor so ukazali sovjeti.

Po svetu

Zunanji minister **Jevtić** odpotuje sredi junija v Pariz, kjer bo sprejet od predsednika vlade in od zunanjega ministra.

Vsled madjarskega nastopa proti naši državi v Zenevi je jugoslovanski Sokol odpovedal svojo udeležbo na mednarodni telovadni tekmi v Budapešti ter o tem obvestil vse slovanske sokolske zveze.

Madjarska vlada je izdala komunike, v katerem zatrjuje, da z nenadnim odhodom jugoslovanske trgovinske delegacije in s prekinitvijo trgovinskih pogajanj ni nastalo brezpogodbno stanje med Jugoslavijo in Madjarsko, ker so prekinjena samo pogajanja za sklenitev dopolnilnega sporazuma. Ta pomirjevalna izjava madjarske vlade je najbolj jasno priznanje, kako zelo ga je madjarska vlada polomila s svojim nastopom proti Jugoslaviji.

V madjarskih parlamentarnih krogih se vedno bolj širi agitacija, naj se Madjarska sporazume z Jugoslavijo, da ne bi Svet Društva narodov jeseni razpravljaj o madjarsko-jugoslovanskih obmejnih incidentih. Upamo, da naša vlada ne bo opustila te ugodne prilike, da razkrinka pred svetom pravo lice madjarske hujskaške politike.

Madjarska vlada je zaprosila francoskega zunanjega ministra **Barthoua**, da posreduje v njenem sporu z Jugoslavijo.

Bodoči bolgarski parlament bo štel mesto dosedanjih 274 poslancev samo 100, od katerih bo 75 imenovanih, 25 pa bodo izvolile stanovske korporacije. Tako poroča sofijsko »Utro«.

General **Vikov**, bolgarski poslanik v Rimu in znan po svoji italofilski orientaciji, je bil od nove vlade upokojen.

Novi finančni minister **Todorov** je izjavil, da se je preobrat pripravljaj že šest mesecev, a tako tajno, da ni nihče niti slutil, da je Bolgarska pred novimi dogodki. Vsi ukazi za izvršitev preobrata so se izvedli z največjo točnostjo.

Vanče **Mihajlov** je bil po vesteh nekaterih listov aretiran, a vest še ni potrjena. V okolici Petrika, kjer je bila glavna trdnjava makedonstvujuščih, so se skušali baje ti vojski upirati.

Bivši Stamboliskijevi ministri **Omarčevski** in **Stojlo Stefanov** so z navdušenjem pozdravili novo bolgarsko vlado.

Turški parlament je ratificiral protokol o najetju sovjetskega posojila v višini 8 milijonov dolarjev.

Grški parlament bo razpuščen, na jesen pa razpisane nove volitve.

Mussolini je objavil v »Popolo d'Italia« članek, v katerem pravi, da je polom razorožitvene konference neizogiben, če se ne sprejme italijanski razorožitveni načrt, to je, da se odločevanje o razorožitvi prepusti štirim vele-silam. S propastjo razorožitvene konference pa da izgubi Društvo narodov ves svoj pomen.

Na **Liparske otoke** so konfinirali Italijani južno-tirolske narodne socialiste, ker so poslikali nekatere stene s kljukastimi križi. Je to prvič, da so Italijani narodne socialiste tako strogo kaznovali.

Litvinov je imel na Dunaju daljši sestanek z Ruždi bejem.

Evropski pakt je predlagal v Zenevi Litvinov, da se na ta način zagotovi mir v Evropi. Nemci so vsled tega pakta zelo razburjeni, ker vidijo v njem neprikrito ost proti sebi.

Japonska vlada je vsled naraščajočega škandala Tajvan banke v težki krizi. Finančni minister **Kuroda** je bil vsled so-udeležbe pri aferi aretiran, kar bo najbrže povzročilo odstop vlade.

Roosevelt je podal senatu spomenico, v kateri zahteva, da se na septemberskem zasedanju v Zenevi sklene kontrola nad proizvodnjam orožja, ker je drugače mir resno ogrožen.

Glede plebiscita v Posaarju je baje prišlo med Francijo in Nemčijo do sporazuma, da ne bo treba pošiljati mednarodne policije v Posaarje.

Novo vlado Latvije je sestavil **Ulmans**, predsednik kmetске zveze in eden prvoboriteljev za neodvisnost Latvije. Z državnim udarom je preprečil pripravljeni puč komunistov, spremenil ustavo in uvedel avtoritarni režim, ki naj omogoči državi boljšo gospodarsko politiko.

Denarstvo

Stanje Narodne banke

Po zadnjem izkazu Narodne banke z dne 15. maja se je njeno stanje po 8. maju spremenilo tako-le (vse številke v milijonih Din):

Podloga se je povečala za 6,7 na 1872,1; zlata je porasla za 0,69 na 1763,5, devizna za 6,4 na 108,5, dočim se je valutna zmanjšala za 0,3 na 0,03.

Devize, ki ne spadajo v podlogo, so padle za 0,028 na 30,7, vsota kovanega denarja pa se je povečala za 34,2 na 289,0.

Posojila so padla za 6,3 na 1836,5 in sicer eskontna za 6,2 na 1600,6, lombardna pa za 122,0 na 235,8.

Bivši predjudi državi so se povečali za 0,17 na 1718,2, razna aktiva za 3,0 na 117,7.

Obtok bankovcev je padel za 43,4 na 4093,0, obveze na pokaz pa so narasle za 62,9, na 1172,9. Obveze z rokom so narasle za 6,3 na 951,1, narasla so tudi razna pasiva in sicer za 25,1 na 222,0.

Skupno kritje je ostalo neizpremenjeno na 35,55%, samo zlato pa se je znižalo od 33-60 na 33-48 %.

Roosevelt proti srebrnemu bloku

Srebrni teden v Washingtonu, ko je kongres razpravljal o zakonskem predlogu glede uvedbe srebrne valute, utegne po sodbah uglednih svetovnih listov pomeniti važno razdobje v boju za smer ameriške valutne politike. Predloženi zakonski načrt je med drugim zahteval tudi to, naj se predsedniku naroči, da prične znova kovati srebrni denar v določenem razmerju z zlatom. To pa bi pomenilo novo inflacijo. Govorilo se je že, da predsednik nasprotuje temu predlogu in da zato predlog ne bo sprejet.

Isti zakonski predlog je zahteval nadalje uvedbo izvozne premije za kmetijske pridelke, in sicer, da se omogoči inozemcem nakup v zameno za srebro po ceni, ki bi bila za 25% pod svetovno tržno ceno srebra. Bilo je očitno, da je za tem predlogom močan pritisk nekih finančnih skupin, tako zvanih srebrnih mož. Mnogi gospodarski svetovanci so se že lani uprli tem inflacionističnim spekulacijam, zato tudi ni bilo verjetno, da bi letošnji predlogi uspeli. Kljub temu pa se je cena srebra neprestano dvigala prav do zadnjega časa, blok je pridobival čedalje večji vpliv in končno je 10. aprila senatni agrarni odbor sprejel glavnih deset zahtev.

Rooseveltovo veto je nenadoma zaokrenil vso situacijo. Hkratu je namreč padla cena srebra v New Yorku, vlada pa je objavila listo z imeni »srebrnih« spekulativ, kar utrjuje v javnosti splošno sodbu, da je srebrni blok končno poražen, s tem pa je tudi odločeno vprašanje ameriške valute v prid enokovinskemu sistemu.

Adria prašek je boljši

Guverner avstrijske Narodne banke je izjavil, da bo polagoma v Avstriji dovoljena vedno večja svoboda v deviznem prometu.

Po zadnjem izkazu nemške Drž. banke je njena zlata podloga zopet nazadovala in sicer za 13,4 milijonov mark. Zlato in devizno kritje znaša samo še 5,8 odstotkov.

Zlata in devizna podloga nemške Državne banke je padla po zadnjem izkazu od 5,4 na 4,8%.

Fuzija avstrijskih velebank je naletela na težkoče, ker se generalni direktor banke Creditanstalt upira pogojem, po katerih naj bi Creditanstalt prevzela delnice in obveznosti Alpinke.

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Sebeburgova ul. 8. Telefon št. 22-72.

Bolje je plačati, ko ne plačati

Vsakdo toži o slabem plačevanju svojih odjemalcev, ki so krivi, da tudi sam ne more zadostiti svojim obveznostim. To povzroča ostre opomine in tožbe, ki zopet zmotijo dolžnika, da prijavi prisilno poravnava, da se vsaj za hip ogne nevarnosti dražbe.

Ne moremo se čuditi, če sili upnik k plačilu in če ni drugače, da vloži tudi tožbo, ker se pač boji, da ne pride prepozno.

Prav tako dobro vemo, da le težko plača dolžnik, če ga je njegov odjemalec pustil na cedilu, toda kljub temu se mora vsak dolžnik vendarle zavedati, da mora le najti neki način plačila in če ni drugače, vsaj v obrokih.

Če kdo prijavi poravnava, škoduje svojemu dobremu imenu, pri tem dosti ne zasluži in na konec se mora le odločiti k plačevanju v obrokih.

To more storiti tudi večina dolžnikov brez sodnije, če začno plačevati svoje dolgove, kajti večina upnikov sprejme raje svoje terjatve v rednih obrokih, kakor pa, da bi tožili.

To velja tudi za plačevanje davkov. Nikdar se niso davki tako težko plačevali kot sedaj. Država potrebuje denar in izterjuje davčne zaostanke zelo energično.

Je sicer cela vrsta odredb, ki ščitijo davkoplačevalca, toda kdo zna uporabiti vse te predpise v svojo korist!

Vsak podjetnik uporablja svoje skromne dohodke v prvi vrsti za to, da plača svojega dobavitelja, da bi mu dajal še naprej blago, in nato za svoje življenje, da za davke navadno že nič ne ostane.

Dobavitelj opominja h koncu meseca, opominja pa tudi davčni urad in pošlje najprej plačilni nalog, potem opomin, potem pa pride eksekucija. Vsi ti opomini pa veljajo denar in če bi podjetnik izračunil vse stroške teh opominov skupno, bi videl, da plača za 20 do 30% več, kakor pa bi plačal, če bi takoj poravnal račun.

V Pribramu in morda tudi drugod so nastavili trgovci inkasanta, ki jih vsak te-

den obiskuje in inkasira male zneske na račun davkov. Te tedenske zneske more plačati vsak trgovec, a dolg se mu vseeno manjša. Isto naj bi storili trgovci tudi drugod, na vsak način pa pri sebi doma, da bi s tedenskimi vplačili zmanjšali svoj dolg in se obvarovali, da bi jih davčni uradi s strogim izterjavanjem prisilili k težkim posledicam.

Tehnika plačevanja je važna naloga vsakega podjetja in je v zvezi s celo vrsto drugih važnih nalog.

1. Vsak podjetnik mora prodajati blago po dobro prekalkuliranih cenah. Kdor prodaja v izgubo, zasluži pravično kazen.

2. Vsak podjetnik mora pravilno preceiniti vsakega odjemalca, koliko mu sme dati blaga na upanje. Če tega ne stori, bo imel sam škodo in bo škodoval še drugim, ker bo naučil odjemalca, da pride do blaga brez plačila.

3. Vsak podjetnik mora imeti urejeno knjigovodstvo in mora v pravem času opominjati. Če mu ne plača odjemalec niti malega zneska, mu tem manj plača velikega. Od plačil odjemalca pa je odvisna plačilna sposobnost cele vrste obrtov in trgovin.

Ti naši nasveti niso sicer nobena novost, toda zelo pogosto se na nje pozablja. Odjemalec je na primer dolžan določni tverdi 2000 Kč, ki zapadejo dne 1. decembra. Ko pride ta dan, nima odjemalec vseh 2000 Kč, temveč samo 1000 Kč. Počaka zato, da zbere še drugih 1000 Kč. V tem pa je treba zopet nekaj nujnega plačati in teh 1000 Kč je šlo. Seveda se upniku tudi ne opraviči. Ne sme se zato začuditi, če doživi neprijetne posledice. Če bi pa poslal tistih 1000 Kč, ki jih je imel, pa bi si ohranil kredit, ker bi pokazal svojo dobro voljo.

Obrtnik ali trgovec, ki hoče ohraniti kredit in svoje dobro ime, mora svojim upnikom vsaj v obrokih redno plačevati, da dokaže svojo dobro voljo.

Obrt in trgovina ne moreta obstojati brez prodaje, a zato tudi ne brez plačevanja. (Po »Obhodniških zajmi«.)

„Izlet v Ameriko“

(K predavanju Zdrženja trgovcev v četrtek zvečer v dvorani hotela Metropol)

Amerika je vedno bila tista dežela, ki je vzbujala največje zanimanje, ne samo kot dežela »neomejenih možnosti«, temveč tudi kot dežela najenergičnejšega napredka, najboljših delovnih metod, najpopolnejše trgovine in industrije. Svetovna vojna, ki sta jo predvsem odločila ameriška organizacija in ameriška veleindustrija, nam je to čudovito deželo napravila še mnogo bolj privlačno. Ni čuda torej, da izide vsako leto v Evropi na ducate knjig o Ameriki. Enim ne ugaja, drugi so navdušeni zanjo.

Zdrženje trgovcev priredi v četrtek, dne 24. t. m. predavanje o Ameriki, in sicer ob osmih zvečer v veliki dvorani hotela Metropol (Miklič) v Ljubljani. Predaval bo znani predavatelj in pisatelj, prof. dr. Pavel Brežnik, ki je prepotoval vse Zedinjene države od New Yorka do Tihega oceana in od Mehikanskega zaliva do Kanade. Predavanje bo obsegalo njegove vtise iz potovanja po morju in na kopnem: New York, Washington, Chicago in Niagarske slapove, kakor tudi obisk v Fordovi tovarni v Detroitu. Razen tega nam bo pa poročal o svetovni razstavi v Chicagu, o tamšnjih svetovno znanih klavnicah. Poseben del predavanja bo posvečen ameriški trgovini in industriji, kakor tudi njenim delovnim metodam. Predavatelj si je na svojem študijskem potovanju ogledal celo vrsto industrij, tovarn, skladišč, pristanišč in velikih trgovin,

ter bo njegovo predavanje posebno prirejeno za trgovske in industrijske sloje.

Letos je dana možnost, priti za razmeroma zelo majhen denar v Ameriko, o priliki chikaške svetovne razstave. Zelo poučno predavanje g. dr. Brežnika, ki ga bo spremljalo nad sto izvirnih skioptičnih slik, prav posebno priporočamo trgovskim in industrijskim krogom.

Zeleti bi bilo, da to naši pridobitni krogi izkoristijo in si ogledajo Ameriko. Vsakdo se tu lahko mnogo nauči. Razstava sama, ki nosi ime »A Century of Progress«, to je »Stoletje napredka«, prikazuje ves razvoj človeštva tekom prošlega stoletja, to je dobe parnega stroja in elektrike. Prvo leto je obiskalo razstavo kljub svetovni krizi nad 22 milijonov ljudi, in ni dvoma, da bo letos, ko je bila razstava še povečana in izpopolnjena, to število prekoračeno. To pa ni mrtva razstava, temveč se vse v njej giblje in premika, vse je v obratu in pogonu pred očmi gledalca. Kar pa nudijo zabave, je prav ameriško fantastično. To so čisto blazno neverjetne stvari. O tem in marsičem drugem bomo čuli v četrtek na predavanju in videli izvirne slike. Vstop je prost.

Adria prašek je boljši

TRGOVCI! Širite »Trgovski list«.

Čas je zlato

ne pa vedno tudi v uradih

Priobčujemo pismo, ki smo ga prejeli od uglednega trgovca. Pismo pa smo morali žal zelo močno omiliti, ker se bojimo, da drugače ne bi ugledalo belega dne. Pismo se v bistvu glasi:

Cenjeni g. urednik! V svojem listu ste objavili članek: »Čas je zlato«, zakar pa se birokratizem ne zmeni. Kako zelo potreben in upravičen je bil vaš članek, naj dokaže konkretni primer, ki sem ga doživel na zagrebškem davčnem uradu.

Iz Maribora sem odpotoval v Zagreb, da plačam ostanek na davkih za našo bivšo zagrebško podružnico. Po dolgem iskanju in povpraševanju sem končno našel mojstrsko skrito likvidaturo. Ponižno se ustavim pred pulom in čakam, da pridem na vrsto. Bilo je okoli pol 11. dopoldne. Činovnik v uradu je sedel približno 4 metre od pulta in po daljšem času me vendar vpraša, kaj da želim. Povem mu, da bi rad plačal zaostali davek bivše podružnice. Nato me vpraša, če imam poresko knjižico. Odgovorim, da je nimam, ker je podružnica že lani likvidirala. Povedal sem tudi, da sam v stvari nisem poučen, da pa bi rad davčni zaostanek plačal in da sem zaradi tega nalašč prišel iz Maribora v Zagreb. A vse moje razlaganje je bilo zaman, ker nisem imel davčne knjižice. G. činovnik mi obrne hrbet. Kaj naj storim? Grem k šefu blagajne, ki me pa dirigira k šefu oddelka. Tu sem moral čakati kakih 20 minut, ker je imel g. šef konferenco z nekim odvetnikom. Ko razložim šefu svojo stvar, me ta pošlje v kartotečni oddelek, kjer naj kupim neko tiskovino. S to tiskovino grem nazaj k šefu, ki me pošlje zopet k prvemu uradniku, ki me je že enkrat tako malo prijazno sprejel. »Imate legitimacijo?« me vpraša. Pokažem razne papirje, končno tudi orožni list. »Vse to nič ne velja«, mi pravi uradnik, »vi morate imeti pooblastilo«. Potrebno mi je torej potrdilo, da izvem, koliko dolgujem na davkih. Grem nazaj k šefu in ta me na sejmko legitimacijo pošlje nazaj k prvemu uradniku, da reši mojo stvar. Napiše mi številke, a iz teh številk vidim samo to, koliko je znašal celotni predpis davkov za podružnico v l. 1933, ne vem pa, koliko je podružnica že plačala. Bil sem torej dejansko tam, kjer sem začel. Ura je med tem že davno čez 12., a uradi uradujejo le do 12. Skušam še enkrat dopovedati uradniku, da hočem samo plačati davke, a ta mi sploh ne odgovarja več. Izgubil sem tako več dopoldan, imel stroške za vožnjo iz Maribora v Zagreb, a na vse zadnje še nisem mogel plačati davkov. Ne preostaja mi nič drugega, kakor da čakam na ru-bežni predlog, da izvem, koliko moram za že likvidirano podružnico še plačati davkov.

In sedaj vas prosim g. urednik za nasvet, kako bi moral delati v navedenem primeru. Ali je res preveč zahtevano, če davkoplačevalec pričakuje, da mu gredo uradi vsaj pri plačevanju davkov na roko. Ali moramo res še po nepotrebnem izgubljati čas in denar?

Francosko-srbska banka (otvori-tev blagovnega prometa v Londonu)

Francosko-srbska banka v Beogradu je otvorila pri svoji filijali v Londonu blagovni oddelek z nalogo, da išče vse možnosti plasiranja naših proizvodov na angleških tržiščih, da pri tem po potrebi posreduje, sprejema blago v konsignacijo in to blago tudi proda. Omenjeni oddelek bo našim interesom z vsemi informacijami glede razmer na angleških tržiščih na razpolago. Naslov podružnice francosko-srbske banke v Londonu je: »Banque Franco-Serbe Ltd., 26 Throgmorton Street, London E. C. 2«.

Dr. Pirčeva sladna kava

je prvovrsten domač izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijačo za Vas in Vaše otroke.

Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pijo odrasli kot otroci z užitkom.

Dobava prodaja

Dne 29. maja bo pri ekonomskem oddelku Komande mornarice v Zemunu direktna pogodba za dobavo 2000 zimskih mornarskih maj. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem oddelku.)

Direkcija drž. rudnika Vrtnik sprejema do 31. maja ponudbe o dobavi 850 kg transformatorskega olja.

Dne 1. junija bo pri Generalni direkciji državnih železnic v Beogradu ofertna licitacija za dobavo raznega papirja, knjigoveškega materiala in 252.990 kg repičnega olja; dne 2. junija za dobavo 1842 kg lanenega olja, 211.080 kg lanenega firneža, 1320 kg firneža za svetle barve, 24.406 kg terpentinovskega olja, 17.060 kg škatulice, 9774 kg den. alkohola in 328 kg šelaka; dne 4. junija za 976 tucatov in 4702 raznih pil; dne 5. junija za 1340 ton livarskega koksa, 985 ton kovaškega koksa, 390 ton plinskega koksa, 250 ton plinskega premoga, 495 ton inozemskega kovaškega premoga, 1435 ton domačega kovaškega premoga, 2 zračnih kladiv, 1 stroja za brušenje, 68 komadov raznih rezervnih delov za pnevmatična kladiva itd.; dne 6. junija za 306.335 kg martinovega jekla, 2048 kg jeklene pločevine, 1200 kg jeklene pločevine za lopate, 2989 kg jeklene žice in 4155 kg jeklene žice za peresa; dne 7. junija za 1044 ton lesnega oglja in 3 vagone bele kovine.

Dne 1. junija bo pri upravi smodnišnice v Kamniku ofertna licitacija za dobavo 100.000 kg trinitrotoloula, dne 11. junija pa za dobavo 1200 kub. m lesa.

Direkcija drž. rudnika Senjski rudnik sprejema do 4. junija ponudbe o dobavi 4000 kg vagonskega olja, 2500 kg strojnega olja, 1 gumijastega transportnega traka in 1000 m okrogle jeklene vrvi.

Dne 4. junija t. l. bo pri Upravi drž. monopolov v Beogradu licitacija za dobavo 11.250 bal papirja.

Dne 4. junija bo pri Komandi mornarice v Zemunu pismena licitacija za dobavo železne pločevine in profilov.

Direkcija drž. rudnika Senjski Rudnik sprejema do 4. junija ponudbe o dobavi 10.000 kg karbida.

Prodaja starih avtomobilov in motociklov bo z ustno licitacijo dne 6. junija t. l. pri Auto-Komandi IV. armijske oblasti v Zagrebu. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti komandi.)

Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 5. junija ponudbe o dobavi 5000 m kataniranega motvoza, 20.000 m nekataniranega motvoza, 770 kg husinga, 1500 kg merlina, 2000 komadov krp za brisanje, 63.700 m trakov, 1000 kg urinola, 1000 kg naftalina in 60 kg lužnega kamenja.

Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 6. junija ponudbe o dobavi 1000 m lanenega platna, 650 m črnega satina, 1000 m belega organtina, 9800 vreten sukanca, 10.000 m bele in 2000 m črne vrvce.

Adria prašek je boljši

Boj proti draginji v Italiji

Fašistična vlada je začela z vso strogostjo gledati na to, da se vse cene za živila znižajo in prav tako morajo znižati hišni gospodarji najemnine. V vseh mestih so ustanovljeni posebni fašistični kontrolni organi, ki pazijo na to, da se naredbe vlade natančno izpolnjujejo. Dosedaj je bilo v mestih in vaseh zaprtih za tri do šest mesecev 10.000 obratov, ker niso njih lastniki znižali cen, nad 2000 obratov pa je bilo zaprtih za vedno. Hišni posestniki, ki ne znižajo najemnine, izgubi oblast v svoji hiši in nadomesti ga fašistični kontrolni organ, ki potem zniža najemnine.

Drugo vprašanje pa je seveda, če bodo te energične odredbe vlade privedle do svojega cilja. Italijanski kmetovalec, ki že itak komaj živi, bo prejel sedaj še manj za svoje pridelke. Trgovci in obrtniki morajo znižati cene, dočim trgovci niso znižali cen v isti meri. Pa tudi vse javne dajatve se niso niti najmanj znižale, da bodo vsi protidraginjski ukrepi italijanske vlade imeli le ta učinek, da bodo še bolj znižali že itak pičli zaslužek trgovcev in obrtnikov. Edina rešitev bi bila, da bi Italija znižala davke, to pa je vsled imperialistične in prestižne fašistične politike nemogoče. In zato krvavi dežela še naprej.

Žalostna kronika

Društvo industrijcev in veletrgovcev v Ljubljani je izdalo to okrožnico o otvorjenih in končanih konkurzi in prisilnih poravnah izven konkurza za čas od 1. maja do 10. maja 1934.

A. Otvorjeni konkurzi:*

Savska banovina: »Metaloteknika« tehniško poduzeće, Vice i Prpić, Osijek; Vybiral Flonijan, košarač, Bjelovar.

Primorska banovina: Govorko Nikola pok. Ante, trg., Metković.

Dunavska banovina: Marinković i Mahajlović, trg., Gornji Milanovac.

Vardarska banovina: Antić T. Antonije, opankar, Vranje; Bektaš Hasan, trgovec, Skoplje; Bojković Nikola, trg. Bujanova; Dajić Stojan, penzionist, Dajić Radomir, penzionist, Dajić Dima, poljedelec, Dajić Trajan, poljedelec, Dajić Janicije, poljedelec, vsi iz Nerodimlja; Ivić R. Jovan, trg., Crna Trava; Stojanović Vladimir, trg., Crna Trava.

B. Razglašene prisilne poravnave:

Savska banovina: »Male pekarnice«, lastniki Biser Rafael, Feldbauer Hugo, Visljar Sajko, Zagreb-Kustošija; Mesto Križevci, Križevci; Teušek Vjekoslav, Zagreb.

Primorska banovina: Kovačić Dragutin, dentist, Sinj; Zadro Franjo Jurin, trg. z mešanim blag., Lištica.

Drinska banovina: Firt Moric, trg. z manufakturnim blag., Tuzla; Hamdija Hajro Muhamedov, kotlar, Sarajevo.

Dunavska banovina: Tajs Filip, Novi Vr-

Zunanja trgovina

Nove težkoče pri uvozu v Francijo

Francoske davčne oblasti so v zadnjem času zavzele stališče, da so zavezane prometnemu davku vse pošiljke, ki so ocarinjene franko. Zato se mora poleg 2-4 ali 6 odstotkov za uvozno carino plačati še dva odstotka za prometni davek. S tem je znatno otežkočen že itak težavni izvoz v Francijo.

Českoslovaška zunanja trgovina izkazuje za april manj ugodno sliko, ko za marec. Izvoz je nazadoval od 632 milijonov v marcu na 552 milijonov, uvoz pa je narastel od 571 na 578 milijonov Kč. Zunanja trgovina je torej bila v aprilu pasivna za 26 milijonov, dočim je bila v marcu aktivna za 19 milijonov. Upoštevati pa je treba, da je Českoslovaška uvozila v aprilu zelo mnogo sirovin in je zato njena bilanca dejansko bolj ugodna, kakor pa kažejo suhe številke. Madjarska je vendarle deloma prepreževala izvoz pšenice. Če se žetveni izgledi popravijo, bo prepoved dvignjena. Ljubljano je obiskalo lani 86.000 tujcev s približno 300.000 prenočninami. Če je vsak tujec trošil na dan le 50 Din, so pustili tujci v Ljubljani okoli 15 milijonov Din.

V marcu je Nemčija krila 32% vse svoje potrebščine na lesu v Českoslovaški. Zato je mogla Českoslovaška izvoziti v Nemčijo 9400 vagonov lesa, dvakrat toliko, ko v marcu.

Shell-Union Oil Co. je zaključila I. četrtletje z neznatno izgubo 40 tisoč dolarjev proti lanskemu izgubi v isti dobi 9-26 milijonov.

Avstrijski trgovinski minister Stockinger je izjavil na slavnostni seji dunajskega gremija, ki ga je imenoval za svojega častnega člana, da je njegov cilj, da konzumna društva popolnoma izenači z legalnimi trgovinami in da jim vzame prav vse privilegije. Konzumna društva morajo imeti natančno iste konkurenčne pogoje ko trgovci. Minister je nadalje odredil, da se vsako razširjenje konzumov onemogoči. Oprostitev konzumov od socialnih dajatev je dvignjena. Nerazmerje v konkurenčnem boju med konzumi in trgovci je sedaj definitivno odpravljen.

Konkurzi in prisilne poravnave

Razglašen je konkurz o imovini trgovca in posestnika Črtanca Fortunata v Vačah pri Litiji. Konkurni sodnik dr. Turato, upravitelj mase dr. Šlibar. Prvi zbor upnikov pri litiskem sodišču dne 2. junija ob 10. Oglasitveni rok do 15. junija. Ugotovitveni narok dne 2. junija ob 10.

Nadalje je razglašen konkurz o imo-

bas; Šimac Josif, strojno ključavničarstvo, Aleksandrov Gaj.

Beograd, Zemun, Pančevo: Branković Ivan, Pančevo, Marjanović Svetomir, Beograd, Kralja Aleksandra 79.

C. Končana konkurzna postopanja.

Savska banovina: Steiner Lavoslav, trg., Zagreb.

Primorska banovina: Ivčić Ante, pek., Novigrad.

Drinska banovina: Vujović Ivko, trg., Valjevo.

Dunavska banovina: Landgraf Anton, Jaša Tomić; Milovanović Ljubisav, trg., Požarevac.

Moravska banovina: Janković C. Milan pok, trg., Čuprija; Stanojević Bogoljub, trg. s čevlji, Petrovac Požarevački.

Vardarska banovina: Nikolić Trifun, hotelir, Priština.

D. Potrjene prisilne poravnave

Primorska banovina: Betizza M. i sin, Split; Finzi Moric, umrlog Šaloma, Split; Klarić Mate pok. Pavla, hišni posestnik, Makarska; Škarica Jos pok. Paške, posestnik, Šibenik.

Drinska banovina: Alkalaj I. Albert, Sarajevo; Korač C. Djordje, knjigarnar, Valjevo; Papić Djordje pok. Mate, trg. Brčko.

Beograd, Zemun, Pančevo: »Termoteknika«, Edo Žužek, Beograd.

* Podatke za Dravsko banovino smo izpustili, ker jih objavljamo sproti. — Vse podrobne podatke daje tajništvo društva.

vini hotelirja Majerja Ivana na Bledu. Konkurni sodnik dr. Štular, upravitelj mase dr. Triller. Prvi zbor upnikov pri sodišču v Radovljici dne 26. maja ob 10. Oglasitveni rok do 16. junija. Ugotovitveni narok dne 23. junija ob 10.

Odpravljen je konkurz o imovini tvrdke »Prodac«, dr. z o. z. v Ljubljani, ker ni pokritja za stroške postopanja.

Občni zbori

»Merkur«, društvo trg. in priv. nameščenecv Jugoslavije, podružnica v Ljubljani, ima občni zbor dne 27. maja ob 10. uri v prostorih podružnice, Frančiškanska ulica št. 10.

Dolnjelendavska hranilnica, d. d. v Dolnji Lendavi, ima 61. redno glavno skupščino dne 29. maja ob 14. v svoji poslovalni dvorani.

Združene opekarne, d. d. v Ljubljani, imajo 15. redni občni zbor dne 30. maja ob 11. uri v družbenih prostorih na Miklošičevi cesti 15, pritličje.

Ljudska tiskarna, d. d. v Mariboru, ima občni zbor dne 26. maja ob 17. v sejni sobi Delavske zbornice v Mariboru.

Posojilnica v Črnomlju ima 49. redni občni zbor dne 27. maja ob 14. v združni pisarni v Črnomlju.

»Službeni list«

kr. banske uprave Dravske banovine z dne 19. maja objavlja med drugim: Uredbo o organizaciji poštno-telegrafsko-telefonske službe. — Razne razglase sodišč in uradov ter razne druge objave.

Razno

Slovenski pisatelj Josip Kostanjevec je umrl v Mariboru v starosti 71 let. Bil je zelo ploden pisatelj, ki si je s svojimi deli zagotovil v zgodovini slovenske književnosti častno mesto. Bodi mu ohranjen svetel spomin!

Ljubljanska podružnica združenja grafičnih faktorjev Jugoslavije je praznovala v nedeljo svojo 25. letnico. Zaslužni organizaciji tudi naše čestitke.

Zveza obrtniških združenj Savske banovine je bila v nedeljo ustanovljena v Karlovcu.

Novo tvornico modre galice in žvepla ustanove v Dedinju pri Kruševcu. To bo že druga tvornica te vrste v Jugoslaviji. Prva taka tvornica je v Subotici, ki more proizvesti na leto 800 vagonov modre galice in žvepla.

Dneve slovanskih narodnih plesov priredi Tujsko-prometna zveza ob priliki jesenskega glasbenega festivala.

Temeljni kamen za poslopje Drž. hišnotekarne banke je bil slovesno položen v Cetinju.

70 brezposelnih šoferjev je v Sarajevu, to je natančno polovica vseh šoferjev. Posledica previsokih taks na avtomobile.

Zena v poklicu se imenuje 4. gospodinj-sko-gospodarska razstava Zveze gospodinj v paviljonu K na velesejmu. Prikazala bo ljubezen in veselje slovenske žene do dela in zaslužka ter njih zahteve po splošni temeljiti gospodinski izobrazbi ženske mladine in raznih socialnih ureditvah v korist splošnosti. Starši in mladina pose-tite razstavo »Zena v poklicu«.

Tržna poročila

Ljubljanski trg

Sobotni ljubljanski trg je bil izredno dobro založen. Na trgu je že dovolj domačih češenj, da so se tudi tuje pocenile in se prodajale že po 6 Din kg. Pojavile so se tudi prve jagode, ki so se prodajale po 12 Din liter. Jurčkov je bilo na trgu malo in so bili po 5 do 6 Din merica. Uvoženo sočivje se je enako pocenilo, ker se je na trgu pojavilo že domače. Domači grah je bil po 4, tuji pa po 5 Din kg. Strožji fižol in peso so prodajali po 8 Din. Najcenejše kumare so bile po 10 Din kg, artičoke pa prodajajo po 2 Din kos. Zelo mnogo je bilo na trgu zelenjave, ki se je zato tudi pocenila in se je dobilo že par glav salate za en dinar. Zelo lepa špinača je bila po dinarju merica. Piščanci se še niso pocenili in so kmetice še vedno zahtevale po 30 do 35 Din za par. Kupčija na trgu je bila vsled binkoštnih praznikov zelo živahna.

Zagrebski »Sofijski sejem«

V petek je bil v Zagrebu novo uvedeni letni »Sofijski sejem«, ki pa je bil vsled viharja slabo obiskan. Cene so ostale v glavnem neizpremenjene. — Dogon: 10 bikov, 13 krav, 3 junice, 17 volov, 19 telet, 110 konj in žrebet, 44 svinj in 23 pujskov. Cene: krave za klobase po 2-50, junice za klanje po 3-25, voli II. vrste po 4, živa teleta po 5-50 do 6, zaklana po 8 do 9, pitane svinje po 7-50 do 8, nepitane po 6-50, zaklane svinje po 10-50 do 11, pujski po 90 do 120 Din žival, lahki konji po 4 do 5 tisoč par, srednji po 5 do 6 tisoč in težki po 6 do 7 tisoč Din par, jahalni konji po 3500 do 4000 grlo, žrebeta po 1200. Deželni pridelki: detelja po 50 do 55, seno po 30 do 40 Din za sto kil.

Cena žitu se dvignila

Vsled suše se je dvignila cena žitu v Vojvodini. Preteklo sredo so plačevali na letnem sejmu v Srem. Mitrovici trgovci pšenico po 115 do 120 Din za sto kil, zasebniki pa po 122 do 125, koruzo so plačevali trgovci po 78 do 80, zasebniki pa po 85 Din za sto kil. V zadnjih dneh pa se je cena žitu dvignila še višje.

Program ljubljanske radio postaje

Sreda, dne 23. maja: 12.15: Pol ure reproduciranih Beethovnovih kompozicij — 12.45: Poročila — 13.00: Čas, reprodu. koncert orkestra balalajk — 18.00: Komorna glasba, Radijski kvintet — 18.30: O verstvih (Fr. Terseglav) — 19.00: Radijski orkester — 19.30: Literarna ura; Knjižni pregled (Ljud. Mrzel) — 20.00: Simfonični koncert (Beethoven), izvaja Radijski orkester — 20.30: Vokalni koncert Roberta Primožica s spremljev. Radijskega orkestra — 21.15: Klavirski koncert c-mol, izvaja Božena Mucha s spremlj. Radijskega orkestra — 22.00: Čas, poročila, lahka glasba (plošče).

Četrtek, dne 24. maja: 12.15: Reproduc. operne uverture — 12.45: Poročila — 13.00: Čas, odlomki iz zvočnih filmov (plošče) — 18.00: O človeku (dr. Božo Škerlj) — 18.30: Srbohrvaščina (dr. Mirko Rupel) — 19.00: Plošče po željah — 19.30: Pogovor s poslušalci (prof. Prezelj) — 20.00: Ura sladkih melodij, izvajata gg. Mirko Jelačin in Oton Vondrašek (pianist) — 20.45: Harmonika solo, igra Jože Flis — 21.15: Radijski orkester — 22.00: Čas, poročila, lahka glasba.

Narodno gledališče v Ljubljani

Drama, začetek ob 20. uri

Sreda, 23. maja: Mojster Anton. Red B. Četrtek, 24. maja: Družba. Premiera. Red Četrtek.

Opera, začetek ob 20. uri

Sreda, 23. maja: Libuša. Red Sreda. Četrtek, 24. maja ob 15.: Viljem Tell. — Dijaške znižane cene. Izven.